

Tüm Dünya'nın salgın ile mücadele ettiği aylardan geçiyoruz. Bu süreçte pek çok zorluğu dayanışma, birlikte mücadele ile aşmaya çalışırken bilimin değerini bir kez daha kavradık. Bu zorlu süreçte bilimsel bilgi üretimine katkı koyma çabasını devam ettirmiş olan tüm meslektaşlarımıza ve özellikle hakemlerimize sonsuz teşekkürlerimizi sunmak istiyoruz. Salgın koşullarında ortaya çıkardığımız Planlama Dergisi'nin 2020 yılı 2. sayısında sizler ile birer adet kitap incelemesi, görüş yazısı ve derleme yazısının yanı sıra dokuz adet araştırma makalesi paylaşıyoruz.

Mesleğimizin en temel araştırma alanlarından biri olan mekanın dönüşümünü ticaret faaliyetleri ekseninde ele alan "Piyasa Yapmanın Yeni Yüzleri: AVM'ler, Sokaklar, Kentler" kitabına ilişkin görüş yazısı dergimizin giriş yazısı olarak seçildi. Kitabın yalnızca Türkiye'de değil ABD, İngiltere gibi tüketim lideri ülkelerdeki durumunu da içerdiği ve tüketim mekanlarının güncel durumunu objektif bir tavır ile ele aldığı vurgusu yer almaktadır.

Derginin ikinci makalesi "Mekansal Planların Nitelik Sorunu"nu ele alan bir görüş yazısıdır. Ülkemizde planlamanın güncel durumunu, haksız kazanç kapısı haline gelen plan ve projeleri değerlendirirken mevzuatta yer alan mekansal planlama hiyerarşisini de ele alan yazıyı korumanın ilk ve temel adımı olan kültür envanteri veritabanı için güncel, genişletilebilir ve interaktif bir öneri sunan derleme makale takip etti. Vatandaşların kentlilik bilinci yaşanan coğrafyanın tanınması ve sahiplenilmesi ile doğrudan ilişkilidir. Bu bilincin sağlanmasında kentlerin kültür envanteri önemli olmakla birlikte günümüzde ne yazık ki yeraltı ve yerüstü kültür envanteri için geniş kapsamlı veri tabanlarına sahip değiliz. Bu kapsamda 2020 yılının ikinci sayısını tarihi alanlarda planlamaya değinen araştırma makaleleri ile de zenginleştirmeyi düşündük.

Bu sayımızda yer alan araştırma makaleleri oldukça zengin bir çerçeveye sunmakta olup; planlama tartışmalarında konut alanları, kentlilik bilincini oluşturan faktör analizleri, orman statüsünden çıkarılan alanlara odaklanırken, korumaya tartışmalarında arkeolojik sitler ve doğa koruma alanlarının durumu mercek altına alınmaktadır. 2000'li yıllar neoliberal ekonomi politikalarının etkisi altında kentsel mekanın değişim hızını artırmış ve ülkemiz planlama mevzuatı ihtiyaçları karşılayamaz noktaya gelmiştir. Buna Avrupa Birliği tam üyelik müzakerelerinin başlaması da eklendiğinde, planlamanın kurumsal yapısında ve planlama mevzuatında çok boyutlu ve çok kapsamlı değişiklikler yapılmıştır. İlk araştırma makalesi, tüm bu süreçleri kurumsal iktisat perspektifinden değerlendirirken ikinci makale Ankara ilinde seçmiş olduğu ilçeler için faktör analizi yöntemini kullanarak kentlilik bilincine etki eden faktörleri belirleyerek, sürdürülebilir kentler için genel bir değerlendirme ortaya koymaktadır. Söz konusu iki makale de planlamanın değişken ve çok boyutlu yapısını ortaya koyarken, derginin üçüncü makalesi ülkemizin kamusal değerleri olan orman alanlarının bu dönüşüm içerisinde korunması gereken doğal alanlar statülerinin nasıl kentsel gelişme alanlarına evrilmiş olduğunu İstanbul kentini mercek altına alarak değerlendirmektedir.

Dördüncü araştırma makalesi, dünyanın Adramyetteion Antik kenti olan bugünkü Balıkesir İli, Burhaniye İlçesi, Ören Mahallesi'nin koruma yaklaşımlarını tartışmaya açmaktadır. Koruma kavramı kentsel mekanda olduğu kadar doğal kültür varlıkları açısından da çeşitli çıkmazlara gebe dir. 2002 sonrası 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında değişiklikler yapılmış olup, bu değişiklikler uluslararası kıstaslar ile çelişen durumların oluşmasına neden olmuştur. Beşinci araştırma makalesi ile niceliksel tanımlamalara hapsedilen Tabiat Koruma Alanı, Milli Park, Tabiat Parkı ve Tabiat Alanı gibi koruma alanlarının 2002 sonraki süreçte yaşadıkları niteliksel sorunlara dikkat çekmektedir.

Yaşamın sürekliliğinin beraberinde getirmiş olduğu değişim süreçleri karşısında bir program çerçevesinde ihtiyaçların karşılanması çabası planlamayı doğurmuştur. Ancak değişim hızının gün geçtikçe yaşam biçiminin bileşenleri olan ekonomik, sosyal, ekolojik çevre için hız kazanmış olması kentsel dayanıklılık, kentsel direnç, kentsel adaptasyon kavramları ile yeni çözümlerin aranmasını tetiklemiştir. Sayımızda yer alan altıncı araştırma makalesinde Türkiye'de hazırlanmış olan 48 projeyi mercek altına almakta ve projelerin adaptasyon temelli planlama yaklaşımları, süreçleri ve odaklandıkları adaptasyon etmenleri ortaya konmuştur. Mekanın çok boyutlu ve çok aktörlü şekilde oluşan yapısı karşısında, sosyal grupları/tüm insanları çıkış noktası olarak kabul eden çözüm arayışları kadın dostu kent kavramını tartışmaya açmış olmasına karşın kentsel mekanda kadın dostu, yaşlı dostu, çocuk dostu kent olma kaygısı ile atılan tüm adımların aslında herkes için insan temelli bir planlama geliştirme çabası olduğu göz ardı edilmemelidir. Sayımızda yer alan yedinci araştırma makalesi, planlamanın kadın için sorun yarattığı konuları ve kadın dostu bir kentin mekânsal karşılıklarının ne olduğunu İzmir kentinin merkez ilçesi sayılan Konak'ın en çok kullanılan alanlarından birinde yaptığı alan araştırmasıyla tartışmaya açmaktadır.

Takip eden çalışma iklim koşullarına duyarlı bir planlama yaklaşımının kentsel mekanda yarattığı konforu mercek altına almaktadır. Soğuk iklim koşulları altındaki Erzurum'da kentsel planlama pratiklerinin mikro iklimi nasıl etkilediği açıklanmaya çalışılmıştır. Günümüz kentlerinde ulaşım alternatiflerinin zenginleştirilmesi kentin yaşam kalitesi üzerinde etkiye sahiptir. Ancak nüfus yoğunluğu gün geçtikçe artan kentler beraberinde araç yoğunluğunu da getirdiğinden bu alternatifleri yaratmak her zaman kolay olmamaktadır. Topografya, arazi kullanımı, nüfus gibi özelliklerin birlikteliğinde bisiklet kullanımını teşvik edecek rotaların nasıl oluşturabileceğini İzmir özelinde ele alan makale ile 2020 Temmuz sayımız son buluyor.

İlgile okumanız dileğiyle kentsel ve bölgesel çalışma alanlarından orijinal makaleleri, araştırma özetlerini, kitap incelemeleri ile meslek alanına ilişkin güncel tartışma ve görüşleri meslektaşlarımıza ve tüm okurlarımıza sunmak üzere katkılarınızı beklediğimiz yeniden hatırlatırız.

Sağlıkla kalın.
Yayın Kurulu